

TULKKINA SOTA- JA KRIISIALUEILLA

Merve Aksoy ja Yasemin Uğuzel
Opinnäytetyö, kevät 2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Asioimistulkkauksen koulutus
Tulkki (AMK)

TIIVISTELMÄ

Aksoy, Merve ja Yasemin, Uğuzel. Tulkkina sota- ja kriisialueilla. Kevät 2018, 50 s. 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Asioimistulkkauksen koulutus, Tulkki (AMK).

Ihmiskunnan huolena ovat jo pitkään olleet luonnonkatastrofit, kuten maanjäristykset, tsunamit ja tulvat, sekä ihmisten aiheuttamat katastrofit, kuten terrorismi ja sodat. Tämän tapaiset kriisit ja hätätilanteet tapahtuvat yleensä hyvin yllättäen ja on tärkeää, että apua saadaan nopeasti.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia tulkkien työtä sota- ja kriisialueilla. Opinnäytetyö on toiminnallinen tutkimustyö ja eräänlainen esite, jossa tietoa kerättiin erilaisista kirjallisista lähteistä sekä internetistä. Tarkoituksena oli selvittää, millaisia ominaisuuksia kriisialueella työskentelevältä tulkilta vaaditaan ja miten alueille pääsee tulkiksi sekä mitkä tahot ja organisaatiot käyttävät alueilla tulkkipalveluja. Työssä selvitetään myös, eroaako tulkkaminen kriisitilanteissa tavallisista tulkkauksista sekä mitkä ovat työn riskit ja miten tulkkien turvallisuus varmistetaan.

Koska opinnäytetyön tekijät ovat tulevia turkin kielen tulkkeja ja koska Turkia pidetään nykyään kriisialueena, työssä keskitytään maakohtaisesti Turkkiin ja siellä viime vuosina tapahtuneisiin erilaisiin kriiseihin. Opinnäytetyö on suunnattu tulkkausalalan opiskelijoille ja tulkeille, jotka ovat kiinnostuneita tulkin työstä sota- ja kriisialueilla, alueilla työskenteleville tulkeille ja siellä tulkkien kanssa yhteistyötä tekeville eri tahoille. Työn loppuun on laadittu myös kriisitulkkaukseen liittyvä suomi–englanti–turkki-sanasto, josta toivottavasti on hyötyä kohderyhmälle. Opinnäytetyön avulla tulkit saavat tietoa alasta tai alalle hakeutumisesta.

Avainsanat: sota, kriisi, konflikti, kriisialue, tulkki, sanasto, Turkki

ABSTRACT

Aksoy, Merve and Uğuzel, Yasemin. Interpreters' work in war and crisis areas. Spring 2018, 50 pages. 1 appendix. Language: Finnish. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Community Interpreting. Degree Title: Interpreter.

For a long time now, mankind has been concerned about natural disasters, such as earthquakes, tsunamis and floods, as well as man-made disasters such as terrorism and wars. Crises and emergencies like these usually happen very unexpectedly and it is important that assistance is provided quickly.

The aim of this thesis was to study the work of interpreters in war and crisis areas. The thesis is a functional research work and a kind of brochure where information was collected from a variety of literary sources and from the Internet. The aim was to find out what kind of interpreters are suitable to work in crisis areas and how they can apply for work there and which parties and organisations are using interpreting services in the area. We study whether the interpretation in crisis situations is different from ordinary interpretation situations. We also investigate the risks of work and how the safety of interpreters is ensured.

As the authors of this thesis are future Turkish interpreters and because Turkey is now considered as a crisis area due to the country's recent crises, the work focuses country-specifically on Turkey and in recent years. The thesis is aimed at interpreting students, interpreters who are interested in interpreting work in war and crisis areas, interpreters already working in the regions, and organisations who are working there with interpreters. We will also complete our work with a Finnish–English–Turkish vocabulary related to crisis interpreting, which we hope will be useful to our target audience. Our work is a guide that helps interpreters to get information and suggestions about the field or how to apply.

Keywords: crisis, conflict, crisis area, interpreter, war, glossary, Turkey

ÖZET

Aksoy, Merve ve Uğuzel, Yasemin. Savaş ve kriz bölgelerinde çalışmakta olan tercümanlar. İlkbahar 2018. 50 sayfa. 1 ek. Dil: Fince.

Diakonia Uygulamalı Bilimler Üniversitesi. Toplum çevirmenliği bölümü: Tercümanlık.

İnsanlar uzun zamandır, depremler, tsunami ve sel gibi doğal afetlerinden, terörizm ve savaşlar gibi insanlardan kaynaklanan felaketlerden endişe duyuyorlar. Bu tür krizler ve acil durumlar, genellikle beklenmedik bir şekilde gerçekleşir ve yardımların kriz bölgelerine hızlı bir şekilde ulaşması çok önem arzeder.

Bu tezin amacı savaş ve kriz bölgelerinde çalışan tercümanların işini araştırmaktır. Tez çeşitli yazılı kaynaklardan ve internetten bilgi toplanarak yapılan işlevsel bir araştırma çalışmasıdır. Çalışmada, işe kimin uygun olduğu ve bir tercüman olarak sahaya nasıl işe girebileceği, hangi kuruluşların bölgede tercüme hizmetleri kullanmakta olduğu araştırıldı. Bu tezde aynı zamanda , kriz durumlarındaki tercümanlıklar ile diğer zamanlardaki tercümanlıklar arasındaki farklılıkları incelendi ve bu olaganüstü kriz durumlarında çalışan tercümanların güvenliğinin nasıl sağlandığı konusu açıklığa kavuşturulmuştur.

Tezi hazırlayanlar gelecekte türkçe tercümanlığı yapacaklarından ve Türkiye 'de son yıllarda yaşanan olaylar nedeniyle kriz alanı olarak kabul edilmesinden dolayı, bu tez Türkiye'ye odaklanmaktadır. Tercüme alanındaki öğrenciler, savaş ve kriz bölgelerinde çalışmaya ilgi duyan tercümanlar bölgede şu anda aktif olarak çalışan tercümanlar ve orada tercümanlar ile işbirliği yapan organizasyonlar çalışmanın hedef kitesidir. Tezin sonunda bir de, hedef kitlenin faydalanacağı umuduyla, kriz tercümesi ile ilgili Fince–İngilizce–Türkçe–sözlük hazırlanmıştır. Bu çalışma, tercümanlara alan hakkında veya başvuru formlarına ilişkin bilgi ve öneriler elde etmede yardımcı olan bir kılavuzdur.

Anahtar Kelimeler: kriz, çatışma, kriz bölgesi, tercüman, savaş, sözlük, Türkiye

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI.....	8
3 KRIISI	10
3.1 Kriisialue.....	10
3.2 Yleinen turvallisuustilanne ja kriisit Turkissa.....	11
3.2.1 Turkin vallankaappausyritys	11
3.2.2 Pakolaiskriisi	12
3.2.3 Terrorismi	13
3.2.4 Konflikti ja sota	13
3.2.5 Luonnonkatastrofit.....	14
4 TULKIKSI KRIISIALUEELLE	15
4.1 Asioimis-, oikeus- ja konferenssitulkit.....	16
4.2 Paikallistulkit.....	17
4.3 Sotilastulkit	18
5 TYÖN RISKIT & TULKKIEN TURVALLISUUDEN TAKAAMINEN	21
5.1 Riskit.....	21
5.2 Tulkkien turvallisuudesta vastuussa olevat tahot.....	22
6 KRIISIALUEILLA TULKKAUSPALVELUJEN KÄYTTÄJÄT JA KRIISITULKKEJA AUTTAVAT TAHOT	24
6.1 AIIC	24
6.2 ARÇ.....	25
6.3 Red T.....	26
6.4 InZone	26
6.5 ENTERKON	27
6.6 Translators Without Borders (TWB).....	27
6.7 The International Federation of Red Cross & Red Crescent Societies (IFRC), Punainen Risti ja Puolikuu	28
7 POHDINTA	29
LÄHTEET	31
LIITE 1 Kriisialan sanasto suomi – englanti – turkki.....	36

1 JOHDANTO

Suomen ulkoministeriön (Suomen suurlähetystö i.a.b) mukaan diplomaattisuhteet Suomen ja Turkin välille solmittiin 9.12.1962, jolloin myös maiden välinen vuonna 1924 allekirjoitettu ystävyyssopimus tuli virallisesti voimaan. Suomi on auttanut Punaisen Ristin välityksellä Turkkiä vuosien saatossa eri kriisitilanteissa, muun muassa eri luonnonkatastrofien aikana ja poliittisissa kanssakäymisissä.

Olemme puoliksi suomalaisina ja turkkilaisina seuranneet lähes koko ikämme sivusta Suomen ja Turkin välisiä suhteita ja Turkissa tapahtuvia konflikteja. Turkki on koko historiansa ollut monikulttuurinen maa. Viime vuosien aikana Turkissa on tapahtunut paljon erilaisia kriisi- ja hätätilanteita, joissa tulkkien tarve on ollut merkittävän suuri. Tästä meille syntyi ajatus ryhtyä tutkimaan tulkkien työtä sota- ja kriisialueilla. Halusimme työssämme perehtyä tulkkien työhön Turkin kriisi- ja konfliktitilanteissa, mutta olemme huomioineet työssämme myös yleisen näkökulman kriisitulkkaukseen.

Tutkimme opinnäytetyössämme, millaista työskenteleminen sota- ja kriisialueilla on sekä millaisia haasteita tulkit voivat työssänsä kohdata. Tutkimme myös työn eroavaisuuksia eli sitä, miten kriisialueella tulkin työ eroaa normaalissa työympäristössä tulkaavien tulkkien työhön. Selvitimme myös, vaaditaanko kriisialueen tulkeilta erillistä koulutusta tätä työtä varten ja miten tulkki voi työhön hakea.

Tulkeilla ja kääntäjillä on aina koko historiamme aikana ollut merkittävä rooli erilaisissa neuvotteluissa ja kriisitilanteissa, mutta vasta viime vuosikymmenien aikana heidän roolinsa tärkeyttä on korostettu ja lähdetty tutkimaan. Sota- ja kriisialueilla työskentelevien tulkkien työtä on kuitenkin Suomessa tutkittu hyvin vähän. Koska sota- ja kriisialueet ovat arvaamattomia ja vaarallisia paikkoja työskennellä, otimme työssämme myös huomioon tulkkien työssä kohtaamat riskit ja vaaratilanteet. Selvitimme, kuka tulkkeja suojelee heidän työtehtävänsä aikana ja sen jälkeen.

Sota- ja kriisialueilla käytettävä terminologia voi olla haastava. Alueilla voidaan käyttää esimerkiksi erilaisia lyhenteitä eri avustusjärjestöistä ja liitoista. Kriisitulkkaukseen liittyviä sanastoja on vain muutama. Sanastot on laadittu englannin kielellä. Erikoiskielillä, kuten esimerkiksi turkin kielellä, aiheesta laaditut sanastot ovat harvinaisia. Päätimme Turkin nykyisen tilanteen huomioon ottaen koota työmme loppuun aiheeseemme liittyvän suomi–englanti–turkki-sanaston. Tarkoituksenaamme oli tehdä lyhyt sanasto, mutta työn edetessä huomasimme, että työstä oli muodostumassa sanastotyö sen laajuuden vuoksi. Sanoja löytyi paljon ja olisi varmasti löytynyt enemmänkin, elleimme olisi rajanneet sanastoa johonkin tiettyyn sanamäärään. Tässä tapauksessa rajasimme sanaston noin sataan sanaan. Työssämme on 95 kriisitulkkaukseen liittyvää erikoissanaa. Sanaston lähteenä käytimme opinnäytetyössämme esille tulleita ja kirjallisista lähteistä löytämiämme sanoja. Mielestämme myös University for Peace -yliopiston laatiman sanaston, jossa määritellään rauhaan ja konfliktiin liittyviä termejä, oli erittäin hyödyllinen osa lähteitä. Monille sanoille ei ole suoraa käännöstä suomen kielestä, siksi käytimme välikielenä englantia, jonka avulla haimme vastineet turkiksi.

Ajatuksenaamme oli alun perin haastatella tulkkeja, mutta koska aihe on arkaluontoinen, haastateltavia tulkkeja oli vaikea löytää. Siksi päätimme jättää opinnäytetyöstämme haastattelut pois ja rajata aineistonkeruun kirjallisiin lähteisiin.

Työssämme kerromme myös muutamista maailmanlaajuisista tulkkijärjestöistä ja -liitoista. Nämä järjestöt järjestävät kriisialueille humanitaarista apua sekä erilaisia koulutuksia tulkeille. Kerromme näistä järjestöistä ja niiden tavoitteista ja tehtävistä laajemmin työmme loppupuolella. Toivomme, että työstämme on hyötyä tuleville ja nykyisille tulkeille sekä eri organisaatioille, jotka toimivat tulkkien kanssa ja alalle mahdollisesti hakeutuville.

2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI

Opinnäytetyömme aiheen rajaus oli haastavaa. Ensin tuntui, ettei aiheesta juurikaan löydy mitään tietoa, koska aihetta on tutkittu vähän. Etsimme englannin kielellä ja turkiksi, sekä suomeksi aiheesta kirjallisuutta ja artikkeleita. Kun sisäistimme tutkimukset ja aiheet, huomasimme mistä artikkeleita löytyy, sekä mitkä aiheet ovat linkittyneinä toisiimme, alkoi tulla ongelmaksi työn aiheen rajaaminen. Kirjastosta löytyi kirjallisuutta jonkin verran. Päädyimme pysyttelemään maa-alueena Turkissa, koska sukujuuremme ovat siellä ja maana Turkki on kiinnostava ja historiallinen.

Aikaisemmissa tutkimuksissa on kerrottu vain asioimis-, konferenssi- ja oikeustulkeista ja heidän työstään yhteiskunnan eri sektoreilla. Löysimme kuitenkin tutkimustyön, joka oli hieman lähempänä aihettamme. Siinä oli keskitytty käännös- ja tulkkauspalvelujen järjestelyihin monikansallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Tutkimuksen tekijä, kapteeniluutnantti Pekka Snellman, tarkasteli työssään vuosien 2009-2010 aikana KFOR- ja ISAF- operaatioihin järjestettyä käännös- ja tulkkaustoimintaa, sekä operaatioissa työskentelevien sotilastulkkien työtehtäviä. Tämä Snellmanin opinnäytetyö olikin yksi työmme lähteistä.

Olemme työmme liitteeksi myös laatineet suomi–englanti–turkki-sanaston, johon olemme keränneet asiasanoja työstämme, sekä mielenkiintoisista lähteistä, joita olemme opinnäytetyössämme käyttäneet. Olemme laatineet sanaston tulevaisuutta silmällä pitäen. Mikäli joku haluaa sanastoa käyttää, on se vapaassa käytössä. Vastineet termeille löytyivät helposti välikielen, englannin kautta, mutta jouduimme muutaman termin kohdalla miettimään itse sille sopivan vastineen. Osa sanastossa olevista sanoista on niin sanottua erikoissanastoa, eli vain yhteiskunnalliseen tai konfliktitilanteisiin liittyvää tulkaussanastoa. Sanoja sanastossamme on yhteensä 95 kappaletta. Ne ovat suomeksi aakkosjärjestyksessä. Laadimme sanastoon myös suomenkieliset määritelmät sanoille. Emme kääntäneet määritelmiä turkiksi, sillä työmme ei ole sanastotyö. Ajatuksenamme oli ensin koota vain suomi–turkki-sanasto, mutta koska käytimme välikielenä paljon eng-

lantia, päätimme lisätä myös englannin kieliset termit siihen. Löysimme suurimman osan termien määritelmistä kolmesta eri englanninkielisestä lähteestä, joista kaikki ovat sanakirjoja tai termien määritelmistä kertovia internetsivuja. Muutamien termin kohdalla turvauduimme muihin internetlähteisiin, jotka myös mainitsimme sanaston jälkeen sen lähdesivulla. Otimme määritelmät työhöemme suoraan näiltä lähdesivuilta, jouduimme joidenkin määritelmien kohdalla vain kääntämään lähdetekstin suomenkielelle tai lyhentämään lauseita.

3 KRIISI

Kriisi määritellään uutena tilanteena, jossa aiemmin opitut keinot ongelmien ratkaisemiseksi eivät enää toimi. Sana kriisi tulee kreikan kielestä krisis, joka tarkoittaa suomennettuna päätöstä. (Lehtonen 2009, 37.) Suomen ulkoministeriö on määritellyt kriisin uhkana tai tapahtumana, joka voi vaarantaa yhteiskunnan toimintaa. Kriisi on tilanne, joka saa aikaan epävarmuutta. Se voi olla joko luonnon tai ihmisen aiheuttama.

Kriisejä on erilaisia ja niitä voi tapahtua eri elämänvaiheissa. Tilanteet voivat kehittyä hitaasti tai syntyä hyvinkin nopeasti. Suomen ulkoministeriö on jakanut kriisitilanteet suuronnettomuuksiin, luonnonmullistuksiin, ympäristöonnettomuuksiin, poliittisiin levottomuuksiin, sisäisten väestöryhmien välisiin yhteydenottoihin ja sotatiloihin. Kriisi voi olla myös henkilön omaan elämään liittyvä tapahtuma tai taloudellinen kriisi. Tässä opinnäytetyössämme emme kuitenkaan ota kantaa henkilön oman elämän kriiseihin tai eri maiden välisiin talouskriiseihin. Keskitymme vain poliittisiin tai luonnonkatastrofin aiheuttamiin kriiseihin ja erilaisiin konflikteihin kriisi- ja sota-alueilla.

3.1 Kriisialue

Kriisialueen määritelmiä on useita. Kriisialueeksi voidaan määritellä alue, joka on kokenut luonnonkatastrofin esimerkiksi laajan maanjäristyksen, tulvan tai hirmumyrskyn muodossa, tai jossa on poliittista epävarmuutta tai yksinvaltiaan eli diktaattorin hallinnassa oleva alue. Kriisialueeksi luetaan myös alue, jossa soditaan tai jossa vallitsee jokin epidemia, esimerkiksi malaria, tuhkarokko tai lintuinfluenssa. Myös terrori-iskun kohteena oleva maa tai kaupunki luetaan kriisialueeksi.

Turkki on ollut viime vuosien aikana useasti esillä uutisissa maassa tapahtuneiden tapauksien vuoksi. International Crisis Group listasi vuoden 2017 kriisialueet

joita pitäisi pitää silmällä. Ensimmäiseltä sijalta löytyi Syyria ja Irak. Turkki löytyi listan sijalta 2. International Crisis Groupin mukaan PKK:n ja ISIS'in terrori-iskut ja Syyrian pakolaistilanne ovat tehneet Turkista kriisialueen. (International Crisis Group i.a.)

3.2 Yleinen turvallisuustilanne ja kriisit Turkissa

Suomen ulkoministeriö on laatinut Turkista matkustustiedotteen, jossa he kehoittavat noudattamaan erityistä varovaisuutta, eikä terrori-iskujen mahdollisuutta voida sulkea pois. Tiedotteen mukaan turvallisuustilanne Turkissa on epävakaa: levottomuudet ja mielenosoitukset ovat mahdollisia tapahtumia. Ihmisiä on kehoitettu välttämään suuria väkijoukkoja mahdollisuuksien mukaan. Kriisitilanteiden sattuessa ulkoasiainministeriö suosittelee noudattamaan paikallisten viranomaisten ohjeita ja seuraamaan tiedotusvälineitä. (Suomen ulkoministeriö i.a.c.)

Turkin historia on tapahtumarikas ja vuosien aikana maassa on tapahtunut paljon. Keskitymme työssämme kuitenkin vain viimeisien vuosien aikana tapahtuneisiin kriiseihin: vallankaappausyritykseen, pakolaiskriisiin ja terrorismiin.

3.2.1 Turkin vallankaappausyritys

Vallankaappaus on tapahtuma, jonka tarkoitus on syrjäyttää valtion nykyinen johtaja ja hallitus. Vallankaappausyritys on äkillinen, yleensä myös sotilaiden toteuttama tapahtuma. (Dictionary i.a.a.)

Kesällä 2016 heinäkuun 15. päivänä, armeija yritti vallankaappausta Turkissa. Turkin armeijan tekemä sotilaallinen operaatio tapahtui Istanbulissa, Ankarassa ja Marmariksessa. Vallankaappausyritys epäonnistui ja Turkissa julistettiin poikkeustila. Poikkeustila julistettiin heinäkuussa 2016 ja sitä päätettiin jatkaa 17.10.2017 vielä kolmella kuukaudella. (Suomen ulkoministeriö i.a.)

3.2.2 Pakolaiskriisi

Pakolaiskriisi on tapahtuma, jossa suuri joukko ihmisiä on joutunut jättämään kotinsa ja siirtymään turvallisempaan maahan lähtömaassa tapahtuvien ongelmien vuoksi (UNHCR i.a.b).

Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisjärjestö UNHCR:n mukaan maailmassa on tällä hetkellä yli 60 miljoonaa pakolaista. Vuoden 2015 loppuun mennessä pakolaisia oli 65,3 miljoonaa. (UNHCR i.a.a.) He ovat joutuneet jättämään kotinsa erityistä, esimerkiksi vainon, konfliktin, yleisen turvattomuuden tai ihmisoikeusloukausten takia. Eurooppa on ollut viimeisen viiden vuoden aikana pahimman pakolaiskriisin keskellä. Viimeksi yhtä paha tilanne koettiin toisen maailmansodan aikana. (Gothóni & Siirto 2016, 59.)

Euroopan maat ovat tämän pakolaiskriisin takia sulkeneet maidensa rajoja ja tiukentaneet maahanmuuttopolitiikkaansa. Maiden rajoille on pystytetty muureja ja liikkumista on rajoitettu. (Gothóni & Siirto 2016, 59.) Suuri osa pakolaisista pyrkii Eurooppaan Turkin kautta. Turkki ja Euroopan unioni sopivat 20.3.2016 pakolaisia koskevan sopimuksen. Sopimuksen mukaan Turkista Kreikkaan saapuvat pakolaiset palautetaan takaisin Turkkiin, ja jokaista palautettua syyrialaista kohtaan yksi syyrialainen sijoitetaan yhteen EU:n maista. Turkki myös pyrkii estämään uusien laittomien meri- tai maareittien syntymistä ja on yhteistyössä naapurivaltioidensa ja EU:n kanssa. (European Commission i.a.b.)

Sekä Euroopan maiden rajojen sulkemisella että Turkin ja EU:n välisellä sopimuksella, on ollut suuri vaikutus Turkkiin ja pakolaisille, jotka pyrkivät sieltä pois. Turkissa on lukumäärällisesti eniten pakolaisia koko maailmassa. Turkin ulkoministeriön mukaan vuoden 2016 loppuun mennessä maassa olevien pakolaisten määrä oli kasvanut 3,2 miljoonaan (UNHCR Global Trends i.a).

Suurin osa Turkissa olevista pakolaisista on lähtöisin Syyriasta. Ihmiset ovat paenneet vuonna 2011 alkanutta sisällissotaa (I am Syria i.a). Noin 90 prosenttia Turkin syyrialaisista pakolaisista asuu ulkona. Turkin hätätilaviraston AFAD:in

isännöimällä 26:lla pakolaisleirillä asuu noin 260 000 syyrialaista. Euroopan komissio tarjoaa humanitaarista apua pakolaisleirin ulkopuolella asuville. (European Commission i.a.a.)

3.2.3 Terrorismi

Terrorismilla tarkoitetaan väkivallan ja uhkailun käyttöä tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Terrorismi ei ole kommunismin tai kapitalismin ideologia, vaan eräänlainen strategia, joka on yhdistetty poliittisiin tarkoituksiin. Väkivallan ja uhkailun tarkoituksena on luoda pelkoa. (Dictionary i.a.b; Frederic 2017.) Terroristien käyttämiin taktiikoihin kuuluvat muun muassa pommitukset, sieppaukset, kaappaukset ja murhat. Terroristit pyrkivät valitsemaan symbolisia tai suuriin väkijoukkoihin kohdistuvia kohteita, joiden tarkoituksena on saada aikaan julkiisuutta ja levittää pelkoa entistä enemmän siviilien keskuudessa. Terroristit aiheuttavat pelon siitä, että uusia hyökkäyksiä voi tulla usein, missä ja milloin tahansa. He pyrkivät heikentämään kansalaisten luottamusta hallituksen kykyyn suojella kansalaisiaan. Viimeisten vuosikymmenten aikana maailma on nähnyt satoja terrori-iskuja Euroopassa, Yhdysvalloissa, Etelä-Amerikassa, Aasiassa ja Lähi-idässä. Terrori-iskujen takana olevat motiivit ovat vaihdelleet. Motiivina voivat olla poliittinen ja taloudellinen sodankäynti, sosiaaliset syyt, uskonto tai tahto toisen hallintotavan tai valtion muodostamisesta. (Encyclopedia i.a.)

Turkissa terrorismi on viimeisen kahden vuoden aikana lisääntynyt. Kohteena ovat olleet niin siviilit kuin poliisit ja sotilaatkin. Vuoden 2016 on laskettu olevan vuosi, jolloin Turkissa on tapahtunut terrori-iskuja kaikkein eniten. Terrori-iskujen tekijöiksi ilmoittautuneet tahot ovat ISIS ja PKK. (Posta i.a.)

3.2.4 Konflikti ja sota

Koska tulkkaus konfliktialueilla on nousemassa uuden tutkimuksen ja käytännön erikoistumisen alueeksi, on tärkeää määritellä myös käsite "konflikti". Konflikti voi

nousta pelkistä erimielisyyksistä ja johtaa ristiriitoihin, polarisoitumiseen, väkivaltaan tai sotaan. Konflikti voidaan useimmiten purkaa tulitauon avulla, jonka aikana osapuolet eivät käytä aseellista väkivaltaa toisiaan kohtaan ja yrittävät päästä yhteisymmärrykseen. Konfliktien ratkaiseminen ja myöhemmät konfliktin muutokset edellyttävät neuvotteluja tai sovitteluja. Sota ei siis ole ainoa konfliktin muoto, eikä jokainen ristiriita edellytä täysimittaisen sodan laajuutta. (Moser-Mercer 2015, 302.)

3.2.5 Luonnonkatastrofit

Luonnonkatastrofi on joko lievä tai tuhoisa luonnon aiheuttama tapahtuma. Luonnonkatastrofeiksi luetaan maanjäristykset, hirmumyrskyt ja tsunamit, tulivuorenpurkaukset, muta- ja lumivyöryt. (RajatOn käsitepankki i.a.)

Turkissa kuolee ihmisiä maanjäristyksissä kolmanneksi eniten maailmassa. Maassa koetaan joka vuosi vähintään yksi yli 5 magnitudin suuruinen maanjäristys, minkä vuoksi katastrofin asianmukainen hallinnointi ja koordinointi on ehdottoman tärkeää. (AFAD i.a)

Kun Turkissa tapahtui 1900-luvun loppupuolella kaksi suurta ja tuhoisaa maanjäristystä, kansalaiset alkoivat ymmärtää kielellisen avun tärkeyden. Kun ulkomalaiset etsintä- ja pelastustyöntekijät saapuivat maahan, Turkki tarvitsi tulkkeja, jotka auttaisivat heitä kommunikoinnissa kansainvälisten pelastustyöntekijöiden ja paikallisen väestön kanssa. Tapahtumien takia vuonna 2000 Turkissa perustettiin kriisitilanteissa tulkkaavien tulkkien liitto, joka tarjoaa nykypäivänäkin tulkkauspalveluja kriisitilanteiden sattuessa. (Doğan 2016, 6065.)

4 TULKIKSI KRIISIALUEELLE

Kuten Moser-Mercer (2015, 302.) on työssään ilmaissut, tulkit eivät ole vain koneita jotka tulkkavat kielestä toiseen, vaan tulkki on sanan merkityksen rakentaja. Tulkkien tarve ja merkitys on kiistaton. Tulkit ovat nousseet avainasemaan konflikti- ja sota-alueilla käytävissä keskusteluissa ja tilanteissa. He tulkkavat esimerkiksi rauhanneuvotteluissa, kuulusteluissa ja rintamalla. Alueella jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi, tulkit auttavat avustusjärjestöjä ja paikallisia asukkaita muun muassa katastrofialueilla ja sairaaloissa. Ilman tulkkeja osapuolet eivät ymmärtäisi toisiaan täysin ja ilman yhteistä kieltä, väärinkäsityksiä voi syntyä hyvinkin herkästi.

Tulkin työ kriisi- ja sota-alueilla eroaa asiomis-, oikeus- tai konferenssitulkin työstä vain hieman. Kaikilta tulkeilta vaaditaan samaa ammattitaitoa, työkielten täydellistä osaamista ja ammattisäännösten ehdotonta noudattamista. Eroavina seikkoina ovat muun muassa tulkkien työympäristö, paikallinen koulutus ja heidän turvallisuutensa.

Ihanteellinen tulkki kriisialueille on täsmällinen, selkeä ja uskollinen alkuperäiseen tuotokseen, ei siis ryhdy muokkaamaan tai vääristelemään tulkattavaa kieltä tai päinvastoin. Hänen tulee myös aina olla puolueeton ja omistaa korkeatasoinen ammatillinen luotettavuus. Kuitenkin humanitaarisissa tilanteissa, konflikteissa ja sen jälkeisissä yhteyksissä, monet erilaiset tekijät voivat vaikeuttaa tämän ihanteen saavutettavuutta. Tulkkauksen laatu voi riippua tulkista, hänen saamastaan koulutuksesta tai kokemuksista ja tietenkin työympäristöstä. (Moser-Mercer 2015, 302.) Näitä eettisiä periaatteita ei voi koskaan liikaa korostaa, ja ne erottavatkin usein paikallistulkin ammattitulkista.

Käännöstieteen professori Mona Baker (2010, 209-211) painottaa kriisi- ja sota-alueilla tulkkavien tulkkien luotettavuuden tärkeyttä. Voidaanko tulkkiin luottaa täysin, onko hän ystävämme vaiko vihollisen puolella? Tämän kysymyksen vuoksi monet tahot palkkaavat tulkin ”omalta” puoleltaan; omasta maasta tai työntekijöiden, esimerkiksi lääkäreiden tai sotilaiden joukosta. Tämä ei kuitenkaan ole

aina mahdollista. Joskus omien joukoista henkilön rekrytoinnin epäonnistumisen vuoksi tahojen on etsittävä ja palkattava paikallisten joukosta henkilö, joka osaa kumpaakin kieltä.

Eettiset kysymykset ovat aina vuosikymmenten ajan tulleet esille, kun puhutaan tulkkauksesta. Tämä johtuukin siitä, että tulkit saavat hyvin usein monimutkaisia tai erittäin etuoikeutettuja tietoja tietoonsa. Nämä tiedot voivat liittyä esimerkiksi kansalliseen turvallisuuteen, henkilökohtaiseen traumaan tai arkaluontoisiin neuvotteluihin ja tilanteisiin. Tulkit työskentelevät yleensä vähintään kahden osapuolen välillä. Luottamus tulkkauksen tekevään henkilöön on ensiarvoisen tärkeä niille keskusteluun osallistujille, joilla ei ole muuta kielenkäyttöä kuin tulkin puhuma kieli. Kun kaikki osapuolet pystyvät luottamaan tulkkiin, ovat he täten avoimempia toisilleen ja luottavat myös tulkin kertovan kaiken toiselle osapuolelle mitään lisäämättä tai pois jättämättä. (Ozolins 2015, 319.)

Tällä hetkellä freelancer-tulkit tarjoavat suurimman osan tulkkauspalveluista kriisi- ja sota-alueilla. He voivat olla joko paikallisesti palkattuja paikallistulkkeja tai kohdekieltä äidinkielenään tai yhtä sujuvasti puhuvia tulkkeja, jotka on palkattu mukaan matkalle. (How stuff works i.a) Matkalle mukaan palkatut tulkit ovat voineet toimia aiemmin asioimis-, oikeus-, tai konferenssitulkkeina.

Kolmannen ryhmän muodostavat sotilastulkit.

4.1 Asioimis-, oikeus- ja konferenssitulkit

Suomessa tulkkausta voi opiskella yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja erilaisilla yliopiston järjestämällä kursseilla. Kuitenkin asioimistulkin tutkinnon (tulkki AMK) voi suorittaa Suomessa vain Diakonia-ammattikorkeakoulussa.

Tulkit jotka ovat suorittaneet tutkintonsa, voivat valmistumisensa jälkeen työskennellä eri aloilla. Asioimistulkit voivat hakeutua töihin erilaisiin viranomaisen tai yksityisen tahon työtehtäviin. Asioimistulkkeja käyttävät tahot ovat esimerkiksi Maa-hanmuuttovirasto, poliisi, rajavartiolaitos, oikeuslaitos, sosiaali- ja terveyshuolto tai koulutuslaitokset.

Ammattikorkeakoulussa asioimistulkin tutkinnon tai yliopistossa tulkin ja kääntäjän opintoja opiskellut henkilö voi toimia myös oikeustulkkinä. Oikeustulkkaus-kurssseja järjestävät pääsääntöisesti yliopistot, ja ammattikorkeakoulussa asioimistulkkaus-koulutukseen kuuluu poliisi- ja oikeusalan opintoja. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto i.a.b)

Konferenssitulkki voi työskennellä erilaisissa seminaareissa, kokouksissa ja konferensseissa. Konferenssitulkki voi työskennellä myös kansainvälisissä työtehtävissä, kuten esimerkiksi EU:ssa tai YK:ssa. (Universität Heidelberg 2016) Suomessa ei konferenssitulkkaus-koulutuksia enää järjestetä. Vuosien 1995-2009 aikana Turun yliopisto järjesti ylemmän korkeakouluopinnon suorittaneille tulkeille konferenssitulkin koulutuksen, mutta joutui lopettamaan maksuttoman koulutuksen, rahoituksen puutteen vuoksi. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto i.a.a)

Koulutetut tulkit voivat hakea kriisialueille töihin erilaisten järjestöjen, kuten esimerkiksi Punaisen Ristin kautta, tai vapaaehtoisena. Kriisialueelle on lähetetty vapaaehtoisena työskenteleviä tulkkeja esimerkiksi Translators Without Borders nimisestä järjestöstä. (Moser-Mercer 2015, 305.) Kaikilla järjestöillä on oma tapansa palkata tulkkeja ja hakuprosessi on erilainen. Yleisimmät tavat ovat lähettää hakemus järjestön omilta sivuilta tai ottaa heihin suoraan yhteyttä joko puhelimitse tai sähköpostitse. Käsittelemme tulkkeja käyttäviä eri tahoja tarkemmin luvussa 5.

4.2 Paikallistulkit

Paikallistulkeiksi kutsutaan tulkkeja, jotka on palkattu työhön sota- tai kriisialueella väestön keskuudesta. Heidän tehtävänsä on tulkata oman väestön ja tulkin työhön palkanneiden tahojen välillä. Monesti paikalliset tulkit ovat tietenkin myös hyödyllisiä tietolähteitä. He tuntevat kohdemaan kulttuurin ja tavat, ja maan sen hetkisen tilanteen. (Moerman 2015.)

Paikallisia tulkkeja ei ole yleensä koskaan erikseen koulutettu tulkiksi tai kääntäjäksi. Kuitenkin monet paikalliset tulkit ovat koulutuksen sijaan hankkineet hyviä tulkkaus kokemuksia kokemuksen kautta. Tämä ei kuitenkaan automaattisesti tee heistä ammattilaisia, ammattilaisen odotetaan toimivan aina rehellisyydellä, vastuullisuudella, eettisellä käyttäytymisellä ja "yleisellä huippuosaamisella". Usein myöskään paikallistulkkeja käyttävät tahot eivät ymmärrä tulkkausammattitaitoa tai säännöstöä, ja koska he työskentelevät pitkälti kouluttamattomien tulkkien kanssa, he eivät näe tulkkia ja etenkin paikallisesti palkattuja tulkkia ammattilaisina. (Moser-Mercer 2015, 302.)

Juuri edellä mainitun ongelman takia, AIIC, Red T ja FIT ovat yhdessä laatineet ensimmäisen virallisen kenttäoppaan konfliktivyöhykkeillä työskenteleville paikallistulkeille ja tulkkauspalveluja käyttäville tahoille. Oppaassa on esitelty näiden kolmen organisaation suosittelemat tulkkien ja organisaatioiden perusoikeudet, vastuut ja käytännöt. Opas on laadittu 16 eri kielellä, ja sen voi ladata tai tulostaa AIIC:n internetsivuilta.

Paikallistulkeille maksetaan työstään yleensä rahallinen palkkio. Palkan määrä on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin esimerkiksi sotilastulkkien tai organisaation palkkaaman tulkin palkka. Miksi paikallistulkkien palkkaus on sitten halvempaa? Sota- ja kriisialueilla paikalliset hinnat ovat yleensä huomattavasti pienempiä, valuutta on euroon, dollariin tai puntaan verrattuna vähäarvoisempi. Näin ollen tulkkien käyttäjät säästävät paljon kustannuksissa. Tämä onkin yksi niistä syistä, miksi paikallistulkkeja käytetään useammin kuin muita tulkkeja. (Moerman 2015; AIIC i.a.)

4.3 Sotilastulkit

Sotilastulkki on nimensä mukaan sotilas, joka sekä tulkkaa ja kääntää yhdestä kielestä toiseen kieleen. Hänellä on sotilasarvo. Sotilastulkit palvelevat erilaisissa sotilaallisissa organisaatioissa, kuten maa-, ilma- tai merivoimissa.

Sotilastulkki on suorittanut varusmiespalveluksen tai saanut sotilaallisen koulutuksen. He käyttävät armeijan univormua ja saavat kantaa sekä käyttää asetta tarpeen tullen. (Snellman 2011, s.14-18, 2014.)

Sotilastulkkina toimimisen edellytykset ovat erilaiset eri maissa. Suomessa sekä Turkissa armeijaan hyväksyminen edellyttää kyseisen maan kansalaisuuden omaamisen, mutta esimerkiksi Yhdysvalloissa armeijaan voi liittyä myös Vihreällä kortilla (Green Card). (Snellman 2011, 14; The Balance i.a.a.)

Suomessa Puolustusvoimissa toimiville ammattisotilaille järjestetään Maanpuolustuskorkeakoulun kielikeskuksessa kielikoulutusta. Jos armeijalla ei ole operaation aikana käytössään muita tulkkeja, voivat kohdemaan kieltä sujuvasti puhuvat sotilaat joutua toimimaan sotilastulkin sijaan. (Wikipedia i.a) Sotilastulkeilla ei aina ole ammattipätevyyttä, tai edes korkeakoulutasoista kielitutkintoa taustalla. Heidän kielitaitoaan ei edes välttämättä testata rekrytoitumisen yhteydessä, eikä heille yleensä järjestetä erillistä kielikoulutusta tai -testiä kuten ammattisotilaille. Sotilastulkiksi hakeva henkilö on yleensä konfliktialueen kohdemaassa syntynyt henkilö, josta hän on myöhemmin muuttanut toiseen maahan. (Snellman 2011, 14-15.)

Sotilastulkkien pääasiallinen tehtävä on tulkata ja kääntää erilaisissa operaatioissa, mutta heille voidaan antaa monesti myös muita työtehtäviä sota-alueella. He voivat joutua kirjoittamaan erilaisia raportteja, haastattelemaan työhön soveltuvia hakijoita tai muita siviilejä, kuten poliiseja ja kansalaisia, saadakseen tietoa. Sotilastulkki voi joutua myös keräämään terminologiaa erilaisiin materiaaleihin ja tietokantoihin, kuten esimerkiksi erilaisiin sanakirjoihin ja sanastoihin. (The Balance i.a.b.) Snellman (2011) on omassa opinnäytetyössään perehtynyt kertomaan myös sotilastulkeista ja heidän työtehtävistään. Hän kertoo kuinka Suomalainen Kriisinhallintajoukko Kosovossa (SKJK) rekrytoi sotilastulkin mukaan alueelle Suomesta. Snellman esittelee työssään, kuinka sotilastulkin tehtävät eivät vain rajoittuneet tulkkaukseen ja kääntämiseen. Sotilastulkki oli myös vastuussa rekrytoituista paikallistulkeista. Sotilastulkki oli mukana paikallistulkkien työhaastatteluissa ja laati vaadittavat työsopimukset. Työtehtäviin kuului myös paikallistulkkien toiminnan johtaminen ja työaikataulujen laatiminen. Sotilastulkki seurasi

paikallistulkkeja tulkkauksissa ja arvioi heidän työnsä laatua. Hän myös koulutti paikallistulkkeja tarpeen vaatiessa.

5 TYÖN RISKIT & TULKKIEN TURVALLISUUDEN TAKAAMINEN

5.1 Riskit

Konfliktialueilla työskentelevät tulkit toimivat yleensä hyvin vaarallisissa ympäristöissä ja tarvitsevat sen takia erityistä suojelua. Tulkkaus- ja käännöspalveluja käyttävien tahojen on oltava tietoisia tulkkien ja kääntäjien vastuusta, oikeuksista ja tarpeen tullen suojella heitä jatkuvasti. Tulkkien ja kääntäjien on tunnettava omat oikeutensa ja ammattietiikkansa, jotta he voivat parantaa omaa turvallisuuttaan ja asemaansa tulkkaustilanteessa. Näin he pystyvät tarpeen vaatiessa tunnistamaan oman erityisen suojelunsa tarpeellisuuden kansainvälisen humanitaarisen oikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. (Fitchett 2011) Väkivaltaisuuksien takia tulkkeja on suojeltava ja heidät voidaan luokitella siviileiksi sekä kansainvälisissä, että ei-kansainvälisissä konflikteissa. Konfliktivyöhykkeillä työskenteleviä tulkkeja voidaan pitää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden piiriin kuuluvina tulkkeina. Tässä yhteydessä on tehtävä kuitenkin myös ero konfliktin aikana ja konfliktin jälkeen työskentelevien tulkkien välillä. Sotilastulkit ja erilaisten järjestöjen tai organisaatioiden kanssa ulkomailta tulleet tulkit tarvitsevat ja saavat suojelua työnsä aikana ja pääsevät sen päätyttyä takaisin kotiinsa turvaan. Paikallistulkkien tilanne on eri tilanne, he ovat viholliselle arvokkaita, ja tämä lisää paikallistulkkiensa tehtävän haasteellisuutta ja riskejä. Paikallistulkit eivät aina saa suojelua ja joutuvat useimmiten jäämään kotimaahansa konfliktialueelle työnsä päätyttyä, siksi on he tarvitsevat suojelua myös työnsä jälkeen. (Moser-Mercer 2015, 306).

Paikallistulkit riskeeraavat oman henkensä tehdessään yhteistyötä ulkomailta tulleiden tahojen kanssa. Heidät voidaan nähdä mukana ”vihollisen” puolella, ja siksi heitä voidaan uhkailla tai pahimmassa tapauksessa jopa tappaa. Myös tulkkiensa perheitä usein saatetaan uhkailla. (Renish 2017).

Tulkkiensa työ on haastavaa ja kriisialueilla työskenneltäessä riskeinä voivat olla työn aiheuttama stressi ja jatkuva kuoleman pelko. Tulkkeja on uhkailtu, kidutettu ja tapettu kriisialueilla, siksi on tärkeää, että tulkkeja suojeltaisiin.

(Renish 2017).

Usein kriisialueilla työskennelleet tulkit ja heidän perheensä yrittävät hakea turvapaikkaa, esimerkiksi Euroopasta. Itseasiassa monet heistä ovat hakeneet turvapaikkaa ulkomaille, jotta eivät saisi rangaistuksia omien yhteisöjensä tai valtioiden taholta, jotka pitävät heitä pettureina. (Mocer-Mercer 2015, 306.)

Viime vuosien aikana tapahtuneiden sotien ja kriisien takia, media on kiinnittänyt paljon enemmän huomiota konfliktialueilla työskentelevien tulkkien kohtaloon. Konfliktialueiden tulkkien ammattitaidon ja ammatillisen koulutuksen puuttuminen, sekä ammattimaisesti määritellyn ryhmän puuttuminen vaikuttavat kaikki siihen, että valtio ja eri organisaatiot eivät vielä tarjoa paikallistulkeille aina automaattisesti suojelua. (Mocer-Mercer 2015, 306.)

5.2 Tulkkien turvallisuudesta vastuussa olevat tahot

Palkkaamalla tulkit paikan päällä, ulkomaalainen järjestö, oli se kunnallinen tai julkinen, voi päästä eroon niistä oikeudellisista velvoitteista, joita tulkki voi vaatia. Ulkomaalaisen osapuolen ei ilman erillistä sopimusta tarvitse tarjota tulkkille esimerkiksi terveydenhuoltoa, turvallista työympäristöä, työkyvyttömyysetuja tai eläkettä. He eivät myöskään ilman sopimusta ole velvollisia huolehtimaan tulkin perheestä tapaturman sattuessa. Järjestöt kuitenkin tarjoavat edellä mainittuja etuja järjestössä työskentelevälle tulkeista perustuvalla henkilökunnalle. Siksi onkin ihmeellistä, että voittoa tavoitteleva yritys ei tarjoa näitä samoja etuja käyttämilleen paikallistulkeille. Tällaisella käytöksellä he todistavat olevansa hyvin tietoisia tulkin työn riskeistä ja vaaroista. (Moerman, 2015.)

Paikallistulkit ovat siviilejä, jotka eivät kuulu mihinkään järjestöön tai kriisinhallintajoukkoon. Heillä ei ole myöskään sotilasarvoa, minkä vuoksi he eivät saa kantaa asetta mukanaan. Kuitenkin joissakin tilanteissa armeija antaa paikallistulkeille heidän turvallisuutensa vuoksi sotilaspuvun tai erilaisia varusteita kuten suojaliivin ja -kypärän. (Snellman 2014, liite 2)

Viime vuosien aikana on huomattu, että konflikti- ja sota-alueilla kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä on yritetty kiertää, kun aiheena on paikallistulkkiin suojeleminen. Yksi suosituimmista ja yleisimmistä syistä on väittää, että lain käyttö päättyy maantieteellisillä rajoilla. Ihmisoikeuslakimiehet ympäri maailman ovatkin ottaneet tavoitteekseen heikentää tätä tarkoituksenmukaista lakien rakentamista väittämällä, että toimivallan käsite ei voi rajoittua maantieteellisiin rajoihin. (Moerman 2015.)

Vuonna 2011 järjestetyssä kokouksessa, Humanitarian Policy Group (HPG) ja Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (ICRC) päättivät, että ensisijainen vastuu siviilien suojelesta on selkeästi valtioiden vastuulla. Keskustelussa keskityttiin siihen, että kansainväliset humanitaariset ja sotilaalliset toimijat ymmärtävät ja soveltavat käytännössä siviilien suojeleksen käsitettä. Keskustelussa käsiteltiin myös erityisiä rooleja ja vastuualueita, joiden tavoitteena on paikallistulkkiin parempi suojeleminen. HPG ja ICRC ottivat myös keskustelussa esille, että kansainvälisillä järjestöillä, kuten esimerkiksi Punaisella Ristillä, UNHCR:llä, UNICEFilla ja YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistolla (OHCHR), on myös hyvin tärkeä rooli siviilien turvallisuuden takaamisessa. (Moser-Mercer 2015, 306.)

6 KRIISIALUEILLA TULKKAUSPALVELUJEN KÄYTTÄJÄT JA KRIISITULKKEJA AUTTAVAT TAHOT

Kriisialueella työskenteleviä tulkkeja palkkaa armeija, rauhanturvaajat, eri hallitusten ulkoasiainministeriöt, humanitaariset kansalaisjärjestöt ja journalistit (Renish 2017). Kriisitulkkeja auttavia tahoja on useampia, niiden tehtävänä on varmistaa tulkkien turvallinen työ konfliktialueilla, sekä toimittaa kielellistä apua sitä tarvitseville. Alla olemme listanneet tunnetuimpia ja merkittävimpiä järjestöjä ja organisaatiota, joiden avulla tulkkeja järjestetään erilaisiin kriisitilanteisiin. Osa näistä tahoista myös järjestää koulutuksia ja muuta apua tulkeille.

6.1 AIIC

Kansainvälinen konferenssitulkkien järjestö AIIC, The International Association of Conference Interpreters, on konferenssitulkkien ainoa maailmanlaajuinen järjestö. Sillä on yli 2900 tulkkia jäsenenä eri puolilta maailmaa. AIIC on perustettu vuonna 1953, kun konferenssitulkkaus oli vasta aluillaan. AIIC tarjoaa liittyneille tulkeille tunnustusta, verkostoitumista ja mahdollisuuden vaikuttaa maailmanlaajuisesti tunnustettuihin standardeihin. Tulkkeja kouluttaville tahoille ja opiskelijoille, AIIC tarjoaa ohjausta ja tukea erilaisissa projekteissa ja tutkimuksissa. AIIC järjestää myös eri kielten tulkkaus- ja käännösopintoja ympäri maailmaa eri kouluissa. (AIIC i.a.)

AIIC on myös mukana erilaisissa projekteissa, joissa tavoitteena on auttaa ja suojella kriisialueella työskenteleviä tulkkeja. AIIC on esimerkiksi käynnistänyt yhdessä Geneven Yliopiston käännöksen ja tulkkauksen tiedekunnan (ETI) kanssa projektin nimeltä ”Interpreting in zones of crisis and war”, suomennettuna ”Tulkkaus kriisi- ja sota-alueilla”. Yliopisto on tällä hetkellä ainoa koulu, joka on kehittänyt virtuaalisen oppimisympäristön tulkeille. Tiedekunnalla on kokemusta etäopiskelusta Genevessä, mutta myös maissa, joissa ei ole nopeaa ja luotettavaa internet-verkkoa. Tämän takia he olivat tietoisia siitä, että koulussa

käytettäviä oppimismetodeja oli kehitettävä, jotta oppimisympäristö verkossa voisi toimia myös alhaisella kaistanleveydellä toimivilla alueilla.

Koulutus muodostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa keskitytään ammattietiikkaan ja niihin liittyvien viestintätilanteiden erityispiirteisiin. Toinen osa keskittyy konsektiivitulkkaukseen, tulkkausharjoituksiin ja terminologiaan. Kumpikin osa toteutetaan internetin välityksellä etänä tai käyttäen muita tallennusvälineitä kuten CD-levyä. Koulutuksen kieleksi on valittu englanti, jotta koulutusmateriaaleja voitaisiin käyttää kaikkialla maailmassa. Kukin oppitunti kestää 10 minuuttia kerrallaan, koska internetyhteydet eivät ole vakaita ja oppilaat päivystävät ympäri vuorokauden. (Bali & Moser-Mercer 2015.)

6.2 ARÇ

ARÇ (Afette Rehber Çevirmenlik), on turkkilainen tulkeille ja kääntäjille perustettu järjestö, joka avustaa eri organisaatioita, ulkomaalaisia avustustyöntekijöitä kriisitilanteissa Turkissa. Järjestö on perustettu Turkissa vuosia sitten tapahtuneiden maan kahden historian suurimman maanjäristyksen jälkeen, auttamaan paikallisia kielitaidottomia kansalaisia, jotka eivät kyenneet yhteistyöhön ulkomaalaisten vapaaehtoisten kanssa kielimuurin vuoksi. Järjestö toimii turkkilaisen kääntäjälaiton tiloissa. ARÇ-järjestössä työskentelevät tulkit ovat mukana ja toimivat yhteistyössä virallisessa kriisinhallintayksikössä. He vastaanottavat ulkomaalaiset tahot ja vapaaehtoiset avustustyöntekijät lentokentällä tai tapaavat heidät kriisikeskuksissa.

Järjestössä toimivat tulkit ovat vapaaehtoisia, eivätkä saa palkkaa.

Työskennelläkseen järjestössä heidän täytyy täyttää järjestön sivuilta löytyvä hakulomake, puhua todella sujuvasti ainakin yhtä vierasta kieltä turkin kielen lisäksi, osallistua vuorokauden kestävään seminaariin, sekä myöhemmin halutessaan osallistua Istanbul Yliopiston tiloissa järjestettävään peruskoulutukseen. Hakijoiden tulee myös kyetä toimimaan kriisitilanteissa puolueettomasti ja olla näyttämättä tunteitaan. (ARC i.a)

6.3 Red T

Red T on voittoa tavoittelematon organisaatio, joka on omistautunut konflikti- ja sota-alueilla työskentelevien tulkkien ja kääntäjien auttamiseen ja suojelemiseen. Heidän tavoitteenaan on maailma, jossa tulkit ja kääntäjät voisivat toimia vapaana vainon, syytteesenpanon, vankeuden, kidutuksen ja salamurhan pelosta. Red T koostuu organisaation perustajan ja hallituksen jäsenten lisäksi vapaaehtoisista henkilöistä. Vapaaehtoiseksi pääsee kuka tahansa, joka on valmis kuluttamaan aikaansa, tietonsa ja kykynsä organisaation tavoitteelle. Vapaaehtoiset myös johtavat suurimman osan organisaation aktiviteeteista.

Organisaatio kehottaa tulkkeja tai heidän kanssaan työskennelleitä tahoja jakamaan kokemuksensa heidän kanssaan. Tämä auttaa heitä parantamaan toimintaansa, ja he yrittävät etsiä keinoja joilla pystyvät auttamaan. Red T on aktiivisesti seurannut kriisialueella olevien tulkkien olosuhteita, ja he ovat laatineet monia adresseja asian kannalta. Red T on yhdessä AIIC:n ja Kääntäjien Kansainvälisen Liiton (FIT) kanssa perustanut vuonna 2012 Avoin Kirje projektin (Open Letter Project), jonka tarkoituksena on sekä tuoda asia julkisuuteen kaikkien nähtäväksi, mutta myös puolustaa tulkkien ja kääntäjien oikeuksia. Kirjeet on suunnattu yleensä poliitikoille sekä asianomaisille viranomaisille. Nämä kirjeet on julkaistu sekä Red T:n, että AIIC:n internetsivuilla. (Red T i.a)

6.4 InZone

InZone on Geneven yliopiston tulkkiosaston vuonna 2011 perustama integraatiokeskus, Confluence Zone: InZone. Heidän työnään on muun muassa määrittellä humanitaarisilla ja konfliktialueilla työskentelevien tulkkien työn vaatimukset, etiikan, käyttäytymistavat ja koulutusvaatimukset. Keskus on myös sitoutunut kouluttamaan ja ohjaamaan tulkkeja, jotka tulkaavat humanitaarisilla alueilla. (Najit i.a) Viimeisten vuosien aikana maailmalla on tapahtunut erilaisia luonnonkatastrofeja paljon. Tästä InZone sai ajatuksen perustaa alueella työskenteleville

tulkeille verkossa/internetissä toimivan oppimisympäristön nimeltään Rapid Response Module (RRM). RRM:ssä kerrotaan muunmuuassa mitä humanitaarinen tulkkaus on, miten tulkki voi auttaa avustusjärjestöjä ja kansalaisia, ja myös ottaa yhteyttä muihin tulkkkeihin. (InZone i.a.)

6.5 ENTERKON

Enterkon on turkkilainen järjestö, joka on perustettu 16 konferenssitulkin voimin Istanbulissa vuonna 1987. Enterkon tarjoaa simultaani-, konsekutiivi- ja kuiskaus-tulkkausta useilla eri kielillä, kuten turkiksi, englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. Järjestön kaikki tulkit ovat TKTD:n eli Conference Interpreters Association of Turkey-liiton jäseniä. Useimmat heistä ovat myös AIIC:n jäseniä. Lähes kaikki tulkeista ovat myös valtuutettuja tulkkaamaan suuremmissakin instituutioissa, kuten Euroopan Unionin, Euroopan Neuvoston, NATO:n, OECD, YK:n, Maailman Pan-kin, IMF, ICSID ja Maailman Talouden Foorumissa. Enterkon tekee yhteistyötä muiden tahojen kanssa ja tarvittaessa tarjoaa käännöspalveluita sisaryhtiönsä Entra Translationin kautta. (Enterkon i.a)

6.6 Translators Without Borders (TWB)

Translators Without Borders on voittoa tavoittelematon organisaatio, joka tarjoaa tulkkaus- ja käännöspalveluita humanitaarisille järjestöille ja voittoa tavoittelemat- tomille organisaatioille. TWB kouluttaa tulkkkeja ja kääntäjiä kriisikohteissa olevilla kielillä. Sen kautta käännetään vuodessa yli 10 miljoonaa sanaa yhdessä tuhan- sien vapaaehtoisten kanssa. Eri kielten väliset ongelmat haittaavat maailmanlaa- juisesti kriittisiä humanitaarisia ja kansainvälisiä kehityspyrkimyksiä, jonka vuoksi järjestön tavoitteena on poissulkea tämänkaltaiset ongelmat. TWB:ssä työsken- televät tulkit ovat vapaaehtoisia, ja tulkiksi voi hakea heidän virallisen kotisivun välityksellä täyttämällä hakukaavakkeen. (Translators Without Borders i.a)

6.7 The International Federation of Red Cross & Red Crescent Societies (IFRC), Punainen Risti ja Puolikuu

Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun Kansainvälinen Liitto (IFRC) on maailman suurin humanitaarinen järjestö, joka auttaa ihmisiä ympäri maailmaa. Järjestössä työskentelee yli 17 miljoonaa vapaaehtoista ja se tavoittaa yli 150 miljoonaa ihmistä yli 190 maassa. Suomen Punainen Risti (SPR) kuuluu myös tähän kansalaisjärjestöön. Sen tehtävänä on auttaa, kouluttaa ja tarjota apuaan Suomessa ja ulkomailla. Suomen Punaisessa Ristissä on 40 000 vapaaehtoista ja 86 000 jäsentä. Suomen Punainen Risti ei tee töitä Turkissa, mutta he käyttävät lähes jokaisessa kansainvälisessä operaatiossa yleensä paikallisia tulkkeja. (Punainen Risti i.a.)

Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Puolikuun yhteinen liike syntyi Turkissa Otomaanien ja Venäläisten sodan aikana vuonna 1868, halusta tuoda apua sodassa haavoittuneille ilman syrjintää. Järjestön nimi muuntui vuosien saatossa, ja nykyään se kantaa nimeä Kızılay. Punaisen Ristin ja Puolikuun tavoitteet ja perusperiaatteet ovat hyväksytyt kansainvälisessä konferenssissa Genevessä. (Kızılay i.a; L 238/2000.)

Tulkkeja tarvitaan aina kun SPR lähettää avustustyöntekijän paikkaan, jossa avunsaajat eivät puhu englantia. Puolikuu tarjoaa tulkit Suomen Punaisen Ristin käyttöön. Näissä tapauksissa tulkit ovat joko paikallisen Punaisen Ristin tai Puolikuun omaa henkilökuntaa, tai he ovat palkanneet tulkit paikallisilta työvoimamarkkinoilta. Mikäli jostain syystä tämä ei onnistu, joutuu Suomen Punainen Risti lähettämään tulkin operaatioon avustustyöntekijöiden mukana Suomesta. Näin kävi esimerkiksi Kreikassa keväällä 2016. Tämä johtui siitä, että Kreikassa pakolaisleirillä avunsaajat tulivat muualta kuin Kreikasta ja näin ollen Kreikan Punaisen Ristin työntekijöillä ei ollut vaadittavaa kielitaitoa. Näitä tapauksia on kuitenkin harvoin. (Rantaniemi 2016)

7 POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli perehtyä sota- ja kriisialueilla työskentelevien tulkkien työhön. Päätimme ensin kertoa työmme alussa erilaisista kriiseistä ja aiheitamme koskevista käsitteistä, ja näiden jälkeen siirtyä itse tutkimusaiheeseemme. Aiheemme on mielestämme hyvin mielenkiintoinen ja vähän tutkittu aihealue. Meillä itsellämme ei ollut aikaisemmin paljon tietoa aiheesta. Kokosimme työmme löytämiemme aineistojen pohjalta.

Kerroimme työssämme tulkeista yleisesti, emme lähteneet erottelamaan sukupuolen mukaan. Emme siis kertoneet mies- ja naispuolisten tulkkien eroavaisuuksista. Päällimmäinen syy tähän oli se, ettemme löytäneet aiheesta paljon luotettavaa tietoa, sekä halusimme rajata aiheen liittyen Turkkiin, koska se meitä kiinnostaa, myös omien sukujuurienne vuoksi. Sukupuolten eroavaisuuksia oli tutkittu muun muassa asioimistulkkien ja konferenssitulkkien työssä, mutta ei sota- ja kriisialueilla työskentelevien tulkkien kannalta. Snellman oli kuitenkin maininnut työssään naispuolisista tulkeista lyhyesti yhdessä kappaleessaan. Hän kertoi, kuinka naispuolisten tulkkien rekrytointi oli eräässä operaatiossa ollut haastavaa, sillä kohdemaan naisilla ei ollut riittävää koulutusta tai kielitaitoa. Myös naisten asema kohdemaassa vaikutti rekrytointiin.

Opinnäytetyömme jatkotyöehdotuksena voisi tämän takia olla perehtyminen siihen, millainen ero on nais- ja miespuolisilla tulkeilla, etenkin kriisitilanteissa. Onko sukupuolella väliä vai luoko se lisää konflikteja jo tulehtuneisiin tilanteisiin? Onko vastakkain olevien puolten osapuolilla mielipidettä tulkin sukupuoleen liittyen? Onko jompikumpi huonompi tulkki? Miksi sukupuolella on merkitystä, jos tulkin on oltava mauton, hajuton ja näkymätön?

Kerroimme aikaisemmin työmme alussa, että tarkoituksenamme oli alun perin haastatella työtämme varten tulkkeja. Aiheemme arkaluonteisuuden vuoksi, emme kuitenkaan valitettavasti löytäneet haastateltavia. Olisimme halunneet kuulla heidän omista kokemuksistaan alalta ja kriisitilanteissa tulkkauksesta,

sekä työhön rekrytoinnista. Tavoitteenamme oli saada haastatteluja niin rekrytoituilta asioimis- ja paikallistulkeilta, kuin myös sotilastulkeilta. Olisimme myös halunneet kuulla tulkkeja palkkaavien tahojen mielipiteen. Mihin tehtäviin he ovat tulkkeja tarvinneet, miten tulkkien rekrytointi on tapahtunut, tarvitsevatko he koulutuksen, järjestääkö organisaatio heille koulutusta, ja kuinka tulkkien turvallisuus on taattu? Tämä voisikin olla toinen jatkotyöehdotus, jossa päästäisiin juuri kuulemaan henkilökohtaisista kokemuksista ja näin ollen tutkimaan enemmän edellä mainittuja asioita.

LÄHTEET

AFAD i.a. About Us. Viitattu 30.09.2017

<https://www.afad.gov.tr/en/2572/AboutUs>

AllC i.a. AllC - an inclusive and representative professional body. Viitattu

11.1.2018 <https://aiic.net/node/2379/who-we-are/lang/1>

AllC i.a. Code of professional ethics. Viitattu: 30.9.2017

<https://aiic.net/page/6724>

ARÇ (Afette Rehber Çevirmenlik) i.a. Afete Karşı Hazırlıkta, Afette Rehber

Çevirmenlik. Luettu 18.12.2017 <http://www.ceviridernegi.org/arc/>

Baker, M. (2006). *Translation and Conflict*. Lontoo: Routledge.

Baker, M. (2010). *Critical Readings In Translation Studies*. Lontoo: Routledge.

Baker, M. (2010). *Interpreters and Translators in the War Zone*. Manchester:

St.Jerome Publishing.

Bali, G. & Mocer-Mercer, B. (2015). Interpreting in zones of crisis and war. AllC.

Viitattu 27.12.2017 <https://aiic.net/page/2979/interpreting-in-zones-of-crisis-and-war/lang/1>

Dictionary i.a.a. Coup d'etat. Viitattu 16.3.2018 <http://www.dictionary.com/browse/coup-d-etat>

<http://www.dictionary.com/browse/coup-d-etat>

Dictionary i.a.b Terrorism. Viitattu: 20.10.2017. <http://www.dictionary.com/browse/terrorism>

<http://www.dictionary.com/browse/terrorism>

Doğan, A. (2016). Anybody Down There? Emergency and Disaster Interpreting

in Turkey. Teoksessa Federici F.M., *Mediating Emergencies and*

Conflicts. Lontoo: Macmillan Publishers Ltd.

Encyclopedia i.a. What is terrorism? Viitattu 16.3.2018 <https://www.encyclopedia.com/books/encyclopedias-almanac-transcripts-and-maps/what-terrorism>

<https://www.encyclopedia.com/books/encyclopedias-almanac-transcripts-and-maps/what-terrorism>

Enterkon i.a. 8 years of experience in conference interpreting. Viitattu 4.1.2018

<http://www.enterkon.com.tr/site/index.html>

European Commission i.a.a. European Civil Protection And Humanitarian Aid Op-

erations, Turkey. Viitattu 16.10.2017 http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/turkey_syrian_crisis_en.pdf

http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/turkey_syrian_crisis_en.pdf

- European Commission i.a.b. Press Release Database. Viitattu: 14.10.2017.
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-963_en.htm
- Fitchett, L. (2012). Red T and FIT introduce the first conflict zone field guide. AIIIC. Viitattu 27.12.2017 <https://aiic.net/page/3853/aiic-red-t-and-fitintroduce-the-first-conflict-zone-field-guide/lang/1>
- Gothóni, R. & Siirto, U. (2016). *Pakolaisuudesta Kotiin*. Helsinki: Gaudeamus.
- How Stuff Works i.a. How to Become an Army Interpreter or Translator. Viitattu 11.12.2017 <https://science.howstuffworks.com/military/armycareers/how-to-become-army-interpreter-translator2.htm>
- Kızılay i.a. Tarihçemiz. Viitattu 4.1.2018 <https://www.kizilay.org.tr/Kurumsal/tarihcemiz>
- I Am Syria i.a. Conflict Background. Viitattu 9.10.2017 <http://www.iamsyria.org/conflict-background.html>
- International Crisis Group i.a. 10 Conflicts to Watch in 2017. Viitattu 14.10.2017 <https://www.crisisgroup.org/global/10-conflicts-watch-2017>
- InZone i.a. InZone Rapid Response Module for humanitarian interpreters. Viitattu 3.1.2018 <https://unige.ch/inzone/who-we-are>
- L 238/2000. Laki Suomen Punaisesta Rististä 238/2000. Viitattu 4.1.2018. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000238>
- Lehtonen, J. (2009). *Ettei pahin tapahtuisi, Riski- ja kriisiviestinnän perusteet*. Vaasa: Ykkös-Offset
- Lumieux, F. (2017). What is terrorism? What do terrorists want? Viitattu 16.3.2018 <http://theconversation.com/what-is-terrorism-what-do-terrorists-want-78228>
- Mocer-Mercer, B. (2015). Interpreting in Conflict Zones. Teoksessa Mikkelsen, H. & Jourdenais, R., *The Routledge Handbook of Interpreting* (s. 302). Lontoo: Routledge.
- Moerman, E. R. (2008). Interpreters under fire. AIIIC. Viitattu 22.12.2017. <https://aiic.net/page/2977/interpreters-under-fire/lang/1>
- Moerman, E.R. (2015). Interpreters Under Fire. Viitattu 22.12.2017 <https://aiic.net/page/2977/interpreters-under-fire/lang/1>
- Najit i.a. Interpreting in Conflict Zones. Viitattu 3.1.2018 <https://najit.org/interpreting-in-conflict-zones/>

- Ozolins, U. (2015). Ethics and the Role of the Interpreter. Teoksessa Mikkelson, H. & Jourdenais, R., *The Routledge Handbook of Interpreting* (s. 309). Lontoo: Routledge.
- Posta Gazetesi (2016). Son 1 yılda Türkiye’de gerçekleşen 22 terör saldırısı. Viitattu 10.11.2017 <http://m.posta.com.tr/son-1-yilda-turkiye-de-gerceklesen-22-teror-saldirisi-haberi-1250195>
- Punainen Risti i.a. Mikä on Suomen Punainen Risti? Viitattu 4.1.2018 <https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/suomenpunainen-risti>
- RajatOn, käsitempankki i.a. Luonnonkatastrofi. Viitattu 17.11.2017 <https://rajaton-tatiedekasvatusta.wordpress.com/kasitepankki/#L>
- Rantaniemi, T. 2016. RE: Opinnäytetyömme kriisitulkkauksesta. Sähköpostiviesti 25.10.2016. Vastaanottajat Uğuzel, Y. & Aksoy, M. Tietoa Punaisen Ristin toiminnasta tulkkien kanssa.
- Red T i.a. About Red T. Viitattu 3.1.2018 <https://red-t.org/index.html>
- Renish, V. (2017). Translators and Interpreters Working in Conflict Zones. Day Translation Viitattu 4.1.2018 <https://www.daytranslations.com/blog/2017/11/translators-andinterpreters-conflict-zones-10229/>
- Snellman, P. (2011). *Käännös- ja tulkkaustoiminnan järjestelyt monikansallisissa kriisinhallintaoperaatioissa* (Opinnäytetyö, Maanpuolustuskorkeakoulu, merisotalinja). Viitattu 2.1.2018 https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/74387/E4135_SnellmanPA_EUK63.pdf?sequence=1
- Snellman, P. (2014). *Käännös- ja tulkkaustoiminnan järjestelyt monikansallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Liite 2: Eräitä kääntäjien ja tulkkien käytössä kriisinhallintaoperaatioissa huomioitavia seikkoja* (Opinnäytetyö, Maanpuolustuskorkeakoulu, merisotalinja). Viitattu 16.3.2018 http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/74387/E4135_SnellmanPA_EUK63.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Snellman, P. (2014). Sotilastulkit suomalaisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Viitattu 4.6.2014 http://www.kylkirauta.fi/index.php/ct_menu_item14/78-tulkit

- Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto i.a.a. Kääntäminen ja tulkkaus, koulutusyksiköt. Viitattu 20.11.2017 https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkaus/alalleteihin/opiskelu/koulutusyksikot/
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto i.a.b. Kääntäminen ja tulkkaus, tulkiksi. Viitattu 20.11.2017 https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkaus/tulkiksi/
- Suomen ulkoministeriö i.a.a. Kriisitilanteisiin varautuminen ulkomailla. Viitattu 10.11.2017 <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49399>
- Suomen ulkoministeriö i.a.b. Suomen suurlähetystö, Ankara. Suurlähetystön historia. Viitattu 10.11.2017 <http://www.finland.org.tr/public/default.aspx?nodeid=37343&contentlan=1&culture=fi-FI>
- Suomen Ulkoministeriö i.a.c. Turkki: matkustustiedote. Viitattu 10.11.2017 <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=341209&contentlan=1&culture=f>
- The Balance i.a.a. Can Non-U.S. Citizens Join the United States Military? Viitattu 4.1.2018 <https://www.thebalance.com/can-a-non-u-citizen-join-the-united-states-military-3354092>
- The Balance i.a.b. Marine Corps Enlisted Job Descriptions. Viitattu 3.1.2018 <https://www.thebalance.com/marine-corps-enlisted-jobdescriptions-3345479>
- Translators Without Borders i.a. About Us. Viitattu 3.1.2018 <https://translators-withoutborders.org/about-us/>
- UNHCR i.a.a. Global forced displacement hits record high. Viitattu 17.10.2017 <http://www.unhcr.org/news/latest/2016/6/5763b65a4/global-forced-displacement-hits-record-high.html>
- UNHCR i.a.b. Global Trends Forced Displacement in 2015. Viitattu 12.11.2017 https://s3.amazonaws.com/unhcrsharedmedia/2016/2016-06-20-global-trends/2016-06-14-Global-Trends-2015.pdf?utm_source=20160620_WRD_GTPR_DK_FN&utm_medium=email&utm_term=kaisa.vakiparta@pakolaisapu.fi&utm_content=https%3a%2f%2fs3.amazonaws.com%2funhcrsharedmedia%2f2016%2f2016-06-20-global-trends%2f2016-06-14-Global-Trends-2015.pdf&utm_campaign=

Universität Heidelberg (2016). MA Konferenzdolmetschen Abstract. Viitattu
16.3.2018 https://www.uni-heidelberg.de/md/sued/imstudium/ma_kd_abstract_english.pdf

LIITE 1 Kriisialan sanasto suomi – englanti – turkki

Suomi	Englanti	Turkki
Alue <i>Aukio tai kenttä joka on tasainen, avoin ja tilava. Minkä tahansa pinnan tai alueen määre.</i>	Area	Bölge
Armeija <i>Järjestäytynyt aseellinen joukko.</i>	Army	Ordu, askeriye
Antautua <i>Hyväksyä tappio taistelussa ylivoimaista voimaa vastaan.</i>	Surrender	Teslim olmak
Asevoimat <i>Maan sotavoimat, kuten armeija, ilmavoimat ja laivasto.</i>	Armed forces	Sıahlı Kuvvetler
Asioimistulkki <i>Tulkki joka tulkkaa yhteiskunnassa julkisella tai yksityisellä sektorilla.</i>	Community interpreter	Toplum çevirmeni
Avustusjärjestö <i>Järjestö joka tarjoaa tukea ja apua.</i>	Aid organisation	Yardım kuruluşu
Avustustyöntekijä <i>Henkilö joka työskentelee avustusjärjestössä.</i>	Aid worker	Yardım çalışanı
Diplomatia <i>Hallituksen virkamiesten käymät neuvottelut ja muut kansainväliset suhteet.</i>	Diplomacy	Diploması

<p>Humanitaarinen <i>Henkilö joka pyrkii edistämään ihmisten hyvinvointia, tai ihmiskunnan kärsimykseen liittyvä tapahtuma tai tilanne, joka edellyttää suurta avun antamista.</i></p>	<p>Humanitarian</p>	<p>Hümaniter, insancıl</p>
<p>Humanitaarinen apu <i>Ihmisten hyvinvoinnin ja onnellisuuden parantamiseen liittyvä ja siihen tarkoitettu humanitaarinen tai logistinen apu, joka on tyypillisesti vastaus kriiseihin, kuten suuronnettomuuksiin ja ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin. Humanitaarisen avun ensisijainen tavoite on pelastaa ihmishenkiä, lievittää kärsimystä.</i></p>	<p>Humanitarian aid</p>	<p>Hümaniter yardım, insancıl yardım</p>
<p>Hyväntekeväisyysjärjestö <i>Humanitaariset järjestöt auttavat varmistamaan nopean ja tehokkaan humanitaarisen avun saatavuuden äkillisissä kriiseissä, esim. luonnonkatastrofeissa.</i></p>	<p>Humanitarian organisation</p>	<p>Hayır Kurumu</p>
<p>Hätätila <i>Äkillinen, kiireellinen, tavallisesti odottamaton tapahtuma tai tilanne, joka edellyttää välitöntä toimintaa.</i></p>	<p>Emergency</p>	<p>Acil durum</p>
<p>Ihmisoikeudet <i>Perusoikeudet, jotka uskotaan kuuluvan perustellusti jokaiselle henkilölle.</i></p>	<p>Human rights</p>	<p>İnsan hakları</p>

Ihmisoikeusloukkaus <i>Henkilön perusoikeuksien loukkaaminen, tai niiden evääminen.</i>	Human rights violation	İnsan hakları ihlali
Järjestö <i>Järjestäytynyt ihmisryhmä, jolla on erityinen tarkoitus.</i>	Organisation	Örgüt, teşkilat

Kansainvälinen <i>Kahden tai useamman maan määritelmä, johon kuuluu useampia kansoja.</i>	International	Uluslararası
Kansalaisjärjestö <i>Kansalaisia yhteen kokoava, hallituksista riippumaton järjestö.</i>	Non-governmental organisation	Sivil Toplum Kuruluşu STK
Karkuri <i>Henkilö, joka pakenee.</i>	Runaway	Kaçak
Kapina <i>Meluisa, joskus myös väkivaltainen tapahtuma, jonka aiheuttavat ryhmä tai joukko ihmisiä, jotka vastustavat esim. toista ryhmää tai hallitusta.</i>	Riot	Ayaklanma, isyan
Kidutus <i>Menetelmä kivun aiheuttamiselle.</i>	Torture	İşkence
Kielyhdistelmä <i>Eri kieliä puhuvien henkilöiden yhteinen kieli.</i>	Language combination	Dil kombinasyon
Konferenssitulkki <i>Tulkki joka tulkaa erilaisissa neuvotteluissa ja konferensseissa.</i>	Conference interpreter	Konferans Tercümanı

Konflikti <i>Vakava ristiriita kahden tai useamman mielipiteen, periaatteiden, intressien, henkilöiden tai valtioiden välillä.</i>	Conflict	Çatışma
Konfliktialue <i>Maantieteellinen alue, jossa on erilainen ristiriita tai sotatilanne päällä.</i>	Conflict area	Çatışma alanı

Konfliktien hallinta <i>Prosessi, jonka tavoitteena on konfliktin käsittely ja selvittäminen.</i>	Conflict management	Çatışma yönetimi
Kriisi <i>Epävakaa tilanne, joka voi esiintyä yhteiskunnallisissa, taloudellisissa, poliittisissa tai kansainvälisissä asioissa.</i>	Crisis	Kriz
Kriisialue <i>Alue, jossa on epävakaa tilanne päällä.</i>	Crisis area	Kriz bölgesi
Kriisinhallintajoukot <i>Sotilaallinen ryhmä, joka vastaa lyhyessä ajassa hätätilanteisiin.</i>	Rapid reaction force	Kriz yönetim ekibi
Kriisitulkkaus <i>Kriisitilanteissa tapahtuvaa tulkkausta.</i>	Crises interpreting	Kriz tercümanlığı
Kotimaa <i>Maa jossa henkilö on syntynyt tai asuu pysyvästi.</i>	Home country	Vatan

<p>Kuulustelu <i>Kuulustelu on haastattelu jossa selvitetään hyödyllisiä tietoja. Sen suorittaa viranomainen, sotilas tai tiedustelupalvelujen työntekijä.</i></p>	<p>Interrogation</p>	<p>Sorgu</p>
<p>Kääntäjä <i>Henkilö, joka kääntää kirjallisia materiaaleja toisesta kielestä toiseen.</i></p>	<p>Translator</p>	<p>Çevirmen</p>
<p>Käännöspalvelut <i>Yhtiö tai henkilö, joka tarjoaa käännöspalveluita asiakkaille.</i></p>	<p>Translator services</p>	<p>Çeviri hizmetleri</p>

<p>Liitto <i>Liiton muodostavat ihmiset, joilla on yhteinen etu tai tarkoitus.</i></p>	<p>Union</p>	<p>Sendika</p>
<p>Lintuinfluenssa <i>Linnuissa esiintyvä virustauti.</i></p>	<p>Bird flu</p>	<p>Kuş gribi</p>
<p>Luonnonkatastrofi <i>Luonnonkatastrofi on luonnon aiheuttama suuronnettomuus.</i></p>	<p>Natural disaster</p>	<p>Doğal afet</p>
<p>Maahanmuuttopolitiikka <i>Valtion politiikka, jossa käsitellään maahanmuuttajien asioita.</i></p>	<p>Immigration policy</p>	<p>Göçmen</p>
<p>Maanjäristys <i>Maanjäristys on maan peruskallion tärähtelyä ja se voi syntyä mm. mannerlaattojen liikkeessä, tulivuorenpurkauksien, asteroiditörmäysten tai maanvyöryjen takia.</i></p>	<p>Earthquake</p>	<p>Deprem</p>

Malaria <i>Alkueläimen aiheuttama vakava ja jopa hengenvaarallinen kuumetauti, joka leviää hyttysten välityksellä.</i>	Malaria	Sıtma hastalıđı
Neuvottelu <i>Tilanne jossa keskustellaan ja pyritään johonkin tiettyyn tulokseen.</i>	Discussion	Görüşme, müzakere
Oikeustulkki <i>Tulkki joka tulkkaa valtion oikeuslaitoksessa kielestä toiseen.</i>	Court interpreter	Mahkeme Tercümanı
Operaatio <i>Teko tai tapaus, prosessi tai toimintatapa tai toiminta.</i>	Operation	Operasyon

Organisaatio <i>Henkilöiden tai yhteisöjen määrätarkoitusta varten perustama yhteenliittymä, organisaatio.</i>	Organisation	Organizasyon
Paikallistulkki <i>Tulkki, joka on kohteessa paikallinen ja välittää puhuttua kieltä.</i>	Local interpreter	Yerel Tercüman
Pakolainen <i>Rotunsa, uskontonsa, mielipiteidensä tms. vuoksi vainoa peläten vieraaseen maahan paennut henkilö.</i>	Refugee	Mülteci
Pakolaiskriisi <i>Lähtömaan tilanteen vuoksi suuren ihmisryhmien liikkuminen toiseen paikkaan.</i>	Refugee crisis	Mülteci krizi

<p>Poikkeustilanne <i>Kansallinen vaara tai katastrofi, jossa hallitus keskeyttää tavanomaiset perustuslailliset menettelyt, jotta valta palautuu.</i></p>	<p>State of emergency</p>	<p>Olağan üstü hal (OHAL)</p>
<p>Politiikka <i>Käytännön tai teorian vaikuttamista toisiin ihmisiin globaalilla, kansallisella tai yksilöllisellä tasolla.</i></p>	<p>Politics</p>	<p>Siyaset</p>
<p>Raja-alue <i>Valtioiden rajojen lähellä sijaitseva alue.</i></p>	<p>Frontier</p>	<p>Sınır bölgesi</p>
<p>Rauha <i>Valtioiden tms. välinen normaali sovinnon tila.</i></p>	<p>Peace</p>	<p>Barış</p>
<p>Rauhanneuvottelut <i>Neuvottelut rauhan solmimisesta ja rauhanehdoista.</i></p>	<p>Peace negotiations</p>	<p>Barış görüşmeleri</p>
<p>Rauhansopimus <i>Valtioiden välisen sodan lopettava sopimus.</i></p>	<p>Peace treaty</p>	<p>Barış antlaşması</p>
<p>Rauhanturvaaja <i>Henkilö, joka ylläpitää tai palauttaa rauhan.</i></p>	<p>Peacekeeper</p>	<p>Arabulucu</p>
<p>Rintama <i>Taistelukentän asema, jossa joukot ovat suorassa yhteydessä vihollisen kanssa.</i></p>	<p>Battlefront</p>	<p>Savaş hattı, cephe</p>

<p>Sisällissota <i>Poliittisten ryhmittymien tai samaan maahan kuuluvien välinen sota.</i></p>	<p>Civil war</p>	<p>İç savaş</p>
<p>Siviili <i>Henkilö, joka ei ole aktiivisesti osallisena sotilas-,merivoimien, poliisin tai palontorjunnan järjestön kanssa.</i></p>	<p>Civilian</p>	<p>Sivil</p>
<p>Sota <i>Konflikti, jota harjoitetaan asevoimien voimalla, eri kansojen välillä tai osapuolten välillä.</i></p>	<p>War</p>	<p>Savaş</p>
<p>Sota-alue <i>Alue, jossa käydään sota.</i></p>	<p>War area, war zone</p>	<p>Savaş alanı</p>
<p>Sotatila <i>Valtioiden välinen sodanjulistuksesta rauhantekoon voimassa oleva kansainvälis-oikeudellinen suhde.</i></p>	<p>State of war</p>	<p>Savaş hali</p>
<p>Sotilas <i>Henkilö, joka on armeija palveluksessa.</i></p>	<p>Soldier</p>	<p>Asker</p>
<p>Sotilastulkki <i>Sotilas, joka tulkaa tai kääntää kielestä toiseen. Sotilastulkki palvelee sotilaallisessa organisaatiossa ja käyttää sotilasarvoa, univormua ja kantaa avoimesti asetta.</i></p>	<p>Military interpreter</p>	<p>Askeri Tercümanı</p>
<p>Sovittelu <i>Toimia osapuolten välisessä sovittelussa sopimuksen tai sovinnon aikaansaamiseksi.</i></p>	<p>Mediation</p>	<p>Uzlaştırma</p>

Strategia <i>Korkeatasoinen suunnitelma yhden tai useamman tavoitteen saavuttamiseksi epävarmoissa olosuhteissa.</i>	Strategy	Strateji
Suojelu <i>Jonkun säilyttämistä vahingolta tai haitalta.</i>	Protection	Koruma
Suuronnettomuus <i>Äkillinen, laaja tuho.</i>	Catastrophe	Felaket
Taistelu <i>Vihollisten kohtaaminen, tai vastakkaisten sotavoimien yhteenotto.</i>	Battle	Muharebe, savaş
Terminologia <i>Tieteeseen, taiteeseen tai erikoisalaan kuuluvien tai erityisten ehtojen järjestelmä/ sanasto.</i>	Terminology	Terminoloji
Terrorismi <i>Poliittisilla tarkoituksilla käytettyä väkivaltaa, uhkailua tai pelottelua ja pakkotamista.</i>	Terrorism	Terörizm

Tsunami <i>Hyökyaalto, joka voi syntyä syvän meren alueella olevasta maanjäristyksestä, rajusta tulivuorenpurkauksesta.</i>	Tsunami	Tsunami
Tuhkarokko <i>Akuutti tarttuva tauti, joka esiintyy pääasiassa lapsilla. Korkea kuume, johon kuuluu silmien punoitus, nuha, yskä ja ihottuma.</i>	Measles	Kızamık hastalığı

Tulitauko <i>Vihamielisyyden keskeyttäminen tietyksi ajaksi osapuolten yhteisellä sopimuksella.</i>	Ceasefire, truce	Ateşkes
Tulkki <i>Henkilö, joka välittää eri osapuolten keskustelua</i>	Interpreter	Tercüman
Tulkkijärjestö <i>Tulkeille suunnattu edunvalvonnallinen järjestö, joka pitää huolta heidän velvollisuuksistaan ja oikeuksistaan.</i>	Interpreter Agency	Tercümanlar Derneği
Tulva <i>Suurten vesimäärien ylivuoto, tavanomaisten rajojen yli, varsinkin kuivalla maalla.</i>	Flood	Sel
Turvallisuus <i>Vapaus vaaroista, vahingoista tai riskeistä. Suojautuminen haitalta.</i>	Safety, security	Emniyet, güvenli
Turvallisuustilanne <i>Tilanne, jossa on kyse riskeistä, vaaroista ja niiden tilanteista.</i>	Safety situation	Güvelik durumu

Turvapaikka <i>Vainon tai sellaisen perustellun epäilyn takia yleensä toisesta valtiosta myönnetty, tämän valtion suojaama asema.</i>	Asylum	İltica, sığınma
Turvatoimi <i>Toimenpide, jonka tarkoituksena on lisätä turvallisuutta tai suojata vaaroilta.</i>	Safety measure	Güvenlik önlemi
Työympäristö <i>Paikka, jossa henkilö työskentelee.</i>	Working environment	Çalışma alanı

<p>Uhka <i>Ilmoitus aikeesta aiheuttaa kipua, loukkaantumista, vahinkoa tai muuta vihamielistä toimintaa jollekulle.</i></p>	<p>Threat</p>	<p>Tehdit</p>
<p>Ulkoasianministeriö <i>Ulkoministeriö on valtiollinen hallituslaitos, jonka vastuulla on valtion diplomatia sekä maan ulkomaan kansalaisten tukeminen.</i></p>	<p>Ministry of Foreign Affairs</p>	<p>Dışişleri Bakanlığı</p>
<p>Vaino <i>Rikos, joka on perusoikeuksien tahallista ja törkeää epäämistä kansainvälisen oikeuden vastaisesti ryhmän tai yhteisön ominaisuuksien vuoksi.</i></p>	<p>Cruelty, oppression, persecution</p>	<p>Zulüm</p>
<p>Vallankaappaus <i>Valtiojärjestyksen äkillinen perustuslain vastainen muuttaminen.</i></p>	<p>Coup</p>	<p>Darbe</p>
<p>Vallankaappausyritys <i>Tapahtuma, jonka tarkoitus on syrjäyttää valtion nykyinen johto ja hallitus. Vallankaappausyritys on äkillinen perustuslain vastainen tapahtuma, sen toteuttajina voivat olla esim. armeija.</i></p>	<p>Attempted coup</p>	<p>Darbe girişimi</p>
<p>Vankeus <i>Ihmisen vapauden rajoittaminen.</i></p>	<p>Imprisonment</p>	<p>Hapis</p>
<p>Vapaaehtoinen <i>Henkilö, joka tarjoaa ilmaiseksi palvelua tai apua, ilman odotusta tai vastinetta.</i></p>	<p>Volunteer</p>	<p>Gönüllü</p>

<p>Vapautus <i>Ihminen joka vapautetaan vankeudesta, orjuudesta jostakin muusta tilanteesta.</i></p>	<p>Release</p>	<p>Serbest bırakılma</p>
<p>Viestintätilanne <i>Vähintään kahden henkilön välinen kommunikointi, joka voi olla henkilökohtainen tapaaminen, puhelinkontakti tai kirjallinen viestintä.</i></p>	<p>Communication in situation</p>	<p>İletişim durumu</p>
<p>Vihollinen <i>Ihminen, joka on vastustava tai vihamielinen jollekin.</i></p>	<p>Enemy</p>	<p>Düşman</p>
<p>Väestöryhmä <i>Kaikki määritetyllä alueella asuvien ihmisten määrä etnisen taustan perusteella.</i></p>	<p>Population group</p>	<p>Nüfus topluluğu</p>
<p>Väkivalta <i>Käyttäytyminen johon liittyy fyysinen voima, jonka tarkoituksena on loukata, vahingoittaa tai tappaa joku tai jotain.</i></p>	<p>Violence</p>	<p>Şiddet</p>
<p>Yhdistyneiden Kansakuntien Pakolaisjärjestö UNHCR <i>YK:hon kuuluva järjestö, jonka tehtävänä on suojella, tukea ja auttaa pakolaisia.</i></p>	<p>United Nations High Comissioner for Refugees</p>	<p>Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği BMMYK</p>
<p>Yhteiskunta <i>Koostuu ihmisistä ja heidän yhteisöistään, jotka asuvat ja ovat vuorovaikutuksessa tietyllä maantieteellisellä alueella.</i></p>	<p>Society</p>	<p>Toplum</p>

Äidinkieli <i>Kieli, jonka ihminen oppii ensimmäisenä .</i>	Native language	Anadili
---	------------------------	----------------

Sanaston lähteet:

- Collins dictionary i.a. Safety measure. Luettu 25.02.2018 <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/safety-measure>
- Dictionary i.a. Definitions. Luettu 25.02.2018 <http://www.dictionary.com/>
- Jorma A., Ataman-Outinen, K. (2002). Suomi Turkki Suomi WSOY taskusanakirja. WSOY
- Kollega i.a. Viestintätyylit vaikuttavat onnellisuuteen. Luettu 25.02.2018 <https://kollega.fi/2015/04/viestintatyylit-vaikuttavat-onnistumiseen/>
- Miller, C.E. (2005). A Glossary of Terms and Concepts in Peace and Conflict Studies. Luettu 25.02.2018 <https://pdfs.semanticscholar.org/a3a2/d46ba0d752f49fba8ddff1b72f7ba07fb16c.pdf>
- Ministry of Foreign Affairs of Denmark i.a. Humanitarian Organisations. Luettu 25.02.2018 <http://um.dk/en/danida-en/partners/humanitarianorganisations/>
- Oxford Dictionaries i.a. Luettu 25.02.2018 <https://en.oxforddictionaries.com/>
- Rajatonta Tiedekasvatusta i.a. Luettu 25.02.2018 <https://rajatontatiedekasvatusta.wordpress.com/raja-alueeteuroopassa/>
- Sesli Sözlük i.a. Teslim olmak nedir. Luettu 25.02.2018 <https://www.seslisozluk.net/teslim-olmak-nedir-ne-demek/>
- Suomisanakirja i.a. Luettu 25.02.2018 <https://www.suomisanakirja.fi>
- The Free Dictionary by Farlex i.a. Luettu 25.02.2018 <https://www.thefreedictionary.com/>
- Turkki-suomi sanakirja (2008). Matkalle mukaan, suomi turkki suomi. Jyväskylä: Gummerrus kirjapaino Oy
- Wikipedia i.a. Kansalaisjärjestö. Luettu 25.02.2018 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kansalaisj%C3%A4rjest%C3%B6>
- Wikipedia i.a. Maanjäristys. Luettu 25.02.2018 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Maanj%C3%A4ristys#Synty>
- Wikipedia i.a. Ministry of Foreign Affairs. Luettu 25.02.2018 https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Foreign_Affairs
- Wikipedia i.a. Rapid Reaction Force. Luettu 25.02.2018 https://en.wikipedia.org/wiki/Rapid_reaction_force

Wikipedia i.a. Refugee Crisis. Luettu 25.02.2018 https://en.wikipedia.org/wiki/Refugee_crisis

Wikipedia i.a. Sotilastulkki. Luettu 25.02.2018 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Sotilastulkki>